

Monika MUŠKOVÁ, *Spor o neuzavřené manželství Petra II. ze Švamberka a Elišky ze Žerotína*, České Budějovice 2019 (= bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 78 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Základní kontury sporu analyzovaného v předkládané bakalářské práci jsou dobře známé z literatury. Zřejmě jako první mu obsáhlejší pozornost věnoval August Sedláček a poté zejména autoři prací o *Věku urozených* a *Světě české aristokracie*. Jejich informace přitom vycházely zejména ze zápisů v deskách zemských a také z bohatého korpusu písemností, uložených ve „švamberské“ signatuře se sbírce *Stará manipulace* v Národním archivu v Praze. V souvislosti s pří, která se rozvinula poté, co Ludmila Žerotínská z Kolovrat roku 1604 provdala svou dceru za katolického arivistu Ladislava Berku z Dubé namísto za evangelíka Petra II. ze Švamberka, který se o ni dlouhodobě ucházel, ale vzniklo podstatně více písemností rozmístěných nejen na různých místech zmíněné sbírky *Stará manipulace* či ve sbírce *Cizí rody* ve Státním oblastním archivu v Třeboni, ať již v švamberské registratuře či mezi listinami. Klíčové místo mezi těmito prameny zaujímají opisy jednotlivých svědeckých výpovědí pronášených před širší královskou radou, která spor nakonec řešila, jenž se dochovaly v aktech komorního soudu, jehož kancelář nejvyšší zemští představitelé využívali, neboť přisedící komorního soudu zasedali právě i v širší české královské radě.

Vzhledem k tomu, že analýza všech svědeckých výpovědí by přesáhla rozsah bakalářské práce, zaměřila se Monika Mušková v závěru předkládaného spisu na analýzu komunikační sítě obou sporných stran, tedy na jedné straně svědků vyžádaných Ludmilou Žerotínskou z Kolovrat, na druhé pak švamberského uskupení.

Úvodní kapitoly studentka věnovala stručnému přehledu po literatuře, zabývající se šlechtou na počátku novověku, a objasnění struktury kvalifikační práce. Následně stručně shrnula názory na vývoj nobility do zkoumaného období. Již podrobněji se zabývala šlechtickými sňatky, které jako přechodové rituály probíhaly podle daných pravidel, jejichž součástí byly rovněž námluvy a zásnuby, tedy ty součásti rituálu, jejichž (ne-)naplnění bylo předmětem analyzované pře. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých svědeckých výpovědích rezonovaly také další otázky, ať již konfesní orientace ženicha či otázka majetku, věnovala Monika Mušková pozornost také těmto tématům, neboť ve zkoumaném období významně ovlivňovaly výběr partnera. Stručně se dotkla rovněž neuzavřených manželství ve šlechtickém prostředí.

Kompilativní charakter měla rovněž následná kapitola věnovaná otázce cti a možnostem či způsobům její soudní obhajoby, neboť právě otázka cti či „posměchu“ hrála v analyzované kauze klíčovou roli. V té souvislosti autorka věnovala pozornost také instituci komorního soudu.

Další kapitola se již zabývala hlavními aktéry, tedy Petrem II. ze Švamberka, Eliškou ze Žerotína a Ladislavem Berkou z Dubé. Poté již došlo na samotné neúspěšné námluvy, nečekanou svatbu a následný spor. V tomto výkladu již studentka využila některé poznatky z bohatého korpusu pramenů z pražského Národního archivu a třeboňského Státního oblastního archivu, byť zatím jen ve velmi omezené míře. Doufám přitom, že na uvedený výklad Monika Mušková naváže ve své diplomové práci, kde by již mělo být více místa věnováno argumentaci svědeckých výpovědí obou sporných stran a zejména její interpretaci ve všech rovinách, které se v kauze objevily.

Předkládaná bakalářská práce Moniky Muškové se s důkladnou znalostí česky psané literatury věnované české a moravské šlechtě na počátku novověku zabývá sporem, který následoval po nezdařených zasnubách Petra II. ze Švamberka a Elišky ze Žerotína. Studentka se pokusila naznačit možné interpretační přístupy k bohatému korpusu písemností, které v souvislosti s celou kauzou vznikly, ať již šlo o (ne-)naplnění rituálu, obranu dobrého jména, majetkové souvislosti či možné konfesní pozadí kauzy. Její práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

Jindřichův Hradec, 15. srpen 2019

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.